

MEGJELEN
minden
P É N T E K E N .

Előfizetési díj:
Egész évre... 6 frt. —
Fél évre... 3 „
Negyed évre... 1 „ 50

DÉLIBÁB.

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi heti lap.

Felelős szerkesztő és kiadó: Gróf CSÁKY ALFONS

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓ-HIVATAL:
Varga-utczán 2256 sz.
KÉZIRATOK
nem adatnak vissza.
Hirdetések
a legjutányosabb ár
mellett vétetnek fel.

II. ÉVFOLYAM.

DEBRECZEN, 1878. MÁJUS 24.

21. SZÁM.

Hervadozva...

Hervadozva járok, kelek,
Meg-meg néznek az emberek,
Azt mondják, hogy beteg vagyok,
De nem tudják, mért hervadok.

Néha-néha volna kedvem,
Ugy fölbuzdul néha keblem,
Látok itt-ott víg életet,
És az ajkam föl-föl nevet.

És ekkor az örök bánat,
Alvó szivemben föltámad,
Elhossa az ő szerelmét,
Szivem örök szép gyötrelmét.

Elhal ajkam kaczagása,
Int a bánat suttogása:
„Mit akarsz itt bolygó szellem,
Síri árny a víg életben!?”

Csengey Gusztáv.

A kisgyerek.

— Rajz. —

Ismerte őt mindenki; s ő senkit sem ismert. Szánta őt mindenki; s ő senkit sem szánt meg..... Mert hát furcsa legény volt a kisgyerek, kár érte, hogy úgy meglátogatta az Isten, s elvette az eszét. Szegény kisgyerek!

Ugy fél tőle mindenki, olyan bajóslatu nap az a jámbor R. falusiakra, midőn néha napján azt a szálas, nyulánk, sápadt arczu legényt, kit közönségesen úgy hit-tak, hogy „kisgyerek”, — szédült vonásaival s összekuszált hajával, egy ingben, mezitláb, hátán egy rozszant kintornával végig szaladni látják a nagy utcán.

Nem fut utána senki. Nem hajigálja őt kövel senki, mi az ilyen szerencsétlenek irányában megrögzött szokás. Kitért előle mindenki, még a házörző-eb is, ha véletlenül künn szorult, olyan felve, olyan szűkölve la-

pul az utca-ajtóhoz, mintha az is tudta volna, hogy milyen rettegett ez a „kisgyerek.”

Pedig nem bántott senkit, ha neki békét hagytak, csupán futott s kaczagott; oh de ez a kaczagás irtóztató volt. Majd erősen hangzott fel melléből, miként a gátját törni készülő folyó vérfagyasztó zugása, majd csendesebben s a végén egészen elhalt, mint az éji óra tompa ütései a rémes éjszakában.

Oh ilyenkor borzasztó volt nézni a kisgyereket. Az arcza sápadtabb s beesettebb volt mint máskor, haja összevissza kuszált, míg szemei tüzeltek mint a gyehenna, melyben Astaróth a lelket égeti.

De azért mégsem bántott senkit. Futott egészen a falu tulsó végén álló nagy kőkeresztig, ott azután kimerülten levetette magát. Mert hát néha napján, midőn a futás rájön, még a harmadik faluból is neki indul, fut, fut, hogy a szél is alig ér nyomába..... egész a kőkeresztig; Ott azután leveti magát a gyepre. Egy darabig fekszik, majd felül s bámulja az eget azokkal a semmit s mégis sokat mondó szemeivel, hosszan és némán.

Nagy ijedelem szállja meg a falu népét, mikor meghallja, hogy fut a kisgyerek. Biztos előjele a vihar-nak. A faluban lehalább így tartották. Az ablaktáblákat, ha nyitva voltak becsukták, a kazlakat egy pár erős doronggal megtámasztották, hogy a vihar ne ártasson, szóval, előkészültek a zivatarra, mint a tengerész, midőn a vész-hojszákat látja körulte repdesni — mert fut a kisgyerek a kereszthez..... Zivatar lesz égi háboru-val, a kisgyerek megérzi azt, legyen rá elkészülve mindenki. Jaj annak, a kit utban ér! Különösen most, mikor vagy három hét után ma látják legelőször. Ez idő alatt, mintha a föld nyelte volna el, még a szomszéd határ-ban is csak hírét sem hallották. Hol volt, merre járt, nem tudja senki, nem látta senki. S most itt van újra, előkerült ismét. Fut, mint a vihar, mint a kit az Isten átka kerget — egész a keresztig, ott aztán megpihen, várja a vihart.

A kisgyerek nem csalódott. A vihar megjött. Rekenő nyári nap volt. Az égető sugarak perzselőleg estek a földre. Az azurkék ég, nagy fedőként borult a földre, mint üstre, s alatta aszalódott minden, a miben életnedv

volt. Majd azonban mintha foltot kapott volna e tiszta kék fedő, egy rongyos kicsiny felhő alakjában, mely előbb csak a szélén, mint kis horpadás jelentkezett, majd főlebb, főlebb emelkedett, kísérve olyan sajtószerű morajjal, mely a távolból dübörgő s mindinkább közleledő teherkocsit szokta jelezni — és ez a vihar előhírnöke. A kisgyerekeknek mégis igaza volt.

A morgás fokenként erősödik. A természet egy időre visszafojtja lélegzetét; még csak egy füstál sem mozdul. Csatára készül minden. Majd egy gyenge fuvalat vonul át a légen, ez a felhívó a tánczra, az elemek ez örült tánczára, az egek rémes orgona-kisérete mellett.

Zugott a vihar. Csattogott a villám, hogy a föld is reszketett bele. A kisgyerek pedig ott ült a kereszt-nél, arczáról, ruhájáról csak úgy csurgott a víz, de azért nem mozdul. Ajkai görcsösen remegnek. Beszél magával.

— Ilyen tüzes volt a szeme járása. Ilyen éles volt a tekintete, ugy-e? — mondogatja magában, valahányszor egy, egy villanás végig cikázik az ég boltozatán; s midőn azután egy, egy sziklákát repesztő dördülés reszketeti meg a levegőt, az örült arczán nem az ámulatnak s rettenetnek tükröződik vissza az első pillanatban, azután felkaczag hosszan, irtóztatóan.

— Hahaha ugy-e mondtam!? ugy-e mondtam!? — s úgy kaczag, úgy tapsol. Szegény kisgyerek.

És ez így tart, míg csak a vihar meg nem áll. Azután egyszerre eltűnik onnan merre, hová, azt senki sem tudja. A R. falusiak azt tartják felőle, hogy rossz lelkek incselkednek vele s azok sugják meg neki a fergeteget. Azért rettegnek oly annyira tőle. Pedig nem oly rettenetes szegény, a minőnek gondolják, nem czimborál az a gonosz lelkekkel — örült. Mitől, mi okozta? Rövid történet s mégis elég hosszú arra, hogy egy életet a semminél is kevesebbé tehessen.

* * *

Huszonégy éve mult. Kemény téli idő volt, minőt a R. falusi öregek is keveset értek. A szél fűtt, fölkaparta a havat, azután rohant vele, mint valamely hosszú uszálylyal. Végig septe vele a hómezőt, majd ismét hegyeket alkotott egy pillanat s a hegy eltűnt, csupán a letarolt pusztá föld maradt helyén. A természet játszott.

Benn a faluban a tágas utczákon végig sivit a szél, belékapaszkodik a házak mellé ültetett fák lombtalan üstökébe, s azok úgy zugnak, úgy ropognak; majd ismét megragadja láthatatlan kezeivel azokat a kicsiny-jégvirágos ablakokat, s megrázza kegyetlenül, azok nyögnek, zokognak, mintha mondanák fáj elég. Ó a vihar nem ismer irgalmat; csak rázza tovább, sokáig . . . a meddig kedve tartja, hiszen ő az ur itt most az „alvégtől“ a „keresztvégig.“

Nem látni sehol egy lelket sem. Benn van most mindenki a barátságos meleg szobában, mikor künn olyan barátságatlan minden. Mit is keresne az ember kívül?

dolog nincs, a szoba pedig olyan hívó, marasztaló, az jár most oda künn csak, kit az Isten átka kerget.

Ily időben, egy magános, rozszant két kerekű taliga, eléje fogva egy kiéhezett szürke lovacska, kászólódott be a „keresztvég“ felől a faluba, de már csak alig lépve; szegény párát a vihar és a hosszú út nagyon megviselte.

Vagy két házat hagyott csak el, midőn a falu keresztjével szemben levő ház nyitott kapuját észrevette.

És a lovacska nem kormányozva senkitől, csupán állati ösztönétől vezetve, egyenesen az udvarba tartott, hol azután megállt, várta a gazdáját; de az nem mozdult. Ott feküdt a taligában s hallgatott. Beszélt helyette azonban az a kékessárga arcza, azzal a csukott szemével s szederjes ajkával. Az utas meg volt fagyva.

A kis szürke pedig csak állott e hidegben, úgy reszketett minden porcikája, mikor olyan irgalmatlan ez a hideg; de a házban csak nem mozdul senki.

Nagy sokára ezután kitekint valaki a konyha-ajtón, hogy ugyan milyen künn az idő?

— Uram fia, hát ez mi? — elkiáltja magát az a valaki, ki nem volt más, mint maga a ház ura: Kis János, midőn megpillantotta ezt a furcsa alkotmányt. — Az az átkozott szél megint kinyitotta a kaput — mormolja magában — Hej atyafi! nem koresma ez, odábat van az egy kicsinyt! — oda kiált a taligához, hanem az a „héj“ hallgatott. Elkiáltja magát másodszor is, de biz feleletet nem kapott, mire az asszony is kijött.

— Apjuk ne kiáltozzál annyit, hanem menj és nézd meg, mi féle Isten teremései ezek.

Mekkora volt azonban meglepetése Kis Jánosnak, midőn megpillantotta azt a szerencsétlent, azzal a kékessárga ábrázatával, maga is megijedt tőle.

— Anyjuk siess, de szaporán a komáékhoz, hogy jöjjenek át azonnal, mert baj van, egy megfagyott asszony fekszik a taligában, melette meg egy kisgyerek. Siess! — itt már kifogyott a szusz belőle, igazán meg volt maga is ijedve.

— Uram ne vigy a kísértetbe! — kiált fel az asszony s elrohant, alig talált ki rémületében a kiskapun.

A komáék megjöttek. Leemelték a megfagyott asszonyt, s azt a bebugyilált kisgyereket, ki melette feküdt, hogy még a feje sem látszott ki a sok mindenféle takaróbul.

Az asszonyt azután lefektették a hideg konyhába, s elkezdtek hóval dörzsölni, dörzsölték sokáig — de hasztalan. A hol az élet megszűnt, ott hiába való az emberi erőlködés.

A kis gyereket pedig Kisné bevitte a meleg szobába, annak nem ártott ugy a hideg, a sok takaró megvédte őt a megfagyástól, csupán egy kis melegre volt szüksége.

Mintegy 4—5 éves lehetett e szerencsétlen árva. Szép szőke haju kis fiu volt, olyan félenken tekintett szét okos nagy szemeivel a szobában, hogy hát hol van ő most?

— Jó helyen vagy kis fiam, ne félj, nem bánt senki majd eszel mindjárt egy kis meleg levest, — beszélt Kisné a kisgyerekekhez, ki békességben ült a padkán s hallgatott.

Mikor végre látták, kik a megfagyott asszony életre hozásán fáradtak, hogy itt hasztalan minden, az asszonyban nincsen élet, megjelentették a község házában ez esetet, hogy temettesse el a falu a megholtat, kiről annyit tudni csak, hogy megfagyott, különben egy kintornásnak özvegye volt, mit a taligában lévő kintorna és az elhunynál talált megviselt irás tanusít.

A kisgyereket pedig Kis János, felesége kérelmére, örökbe fogadta. A taligát és a szürke lovat ellicizáltatta a falu, a temetési költségek fedezésére, a kintornát azonban minthogy vevő nem találkozott, oda adták Kiséknek, azért az emberséges tettükért, hogy az árvát magukhoz fogadták, csináljanak a kintornával, a mit akarnak. De mert nem használhatták semmire, felvitték a padlásra egy zugba, többé ugysem lesz rá szükség.

(Vége köv.)

A népdal, mint a nép jellemének hű kifejezője.

V. Sárffy Ignácztól.

Erdélyi János, a magyar népköltészet fáradhatlan ismertetője, egy, ugyancsak népköltészetünket érdeklő cikke homlokzatául e szavakat tevő: „A hol a történetírás elhallgat, ott kezdődik a nép költésze.” Mi utána bátran kimondhatjuk, hogy igaza van. Minden történelmi kutforrás felbeszakadtával megmaradt még egy szál, mely a népek fejlődése s jellemének történetére biztosan rávezet: a népköltészet. Egyetlen tárgy sincs ugyszólván, mely a nép gondolkodási módja fokozatos fejlődésének oly hű tükrét szolgáltatná, mint a népnek dala s dallama, magában rejtve ez mindazt, mit az élesen kutató, a fejlődési fokozatot csak távolról érintő sorok közt ki tud magának olvasni észszerűen. Innen van, hogy míg a műköltészet, mint egy magasabb fokon álló elem — egy szintén felsőbb fokú művelődésnek oknyomozó története lehet, addig a népköltészet termékeiből fel lehet ismerni a népnek gondolkodás-módját, fejlődésének fokozatos menetét, irodalmi képzettségét, melyeknek mindegyike annak politikai jelentőségű történelmére is kihat; nem hagyja érintetlenül a társadalmi lét mikénti folyamatát, felhasználását, életét és halálát. Mert nincs arra eset, hogy a népnek egyszerű, de logikai füződésű költészetében volna valami tárgy az életben érintetlenül. Míg a nagy világ a fejlődési, átmeneti, vagy bármely más korszakot a hírlapokból, vagy levelekből ismeri meg, addig a népnek érzelmé, a történetek fölötti kedvező, vagy kedvezőtlen bírálata egy egyszerű költeményben van visszaadva. S épen ezért, mivel tudva van, hogy a népnek gondolkodási módja, bölcsészete ebben van leghívebben kifejtve, miért ne mondhatnók el logikai consequentia alapján mi is azt, hogy

a gondolkodási módból a népnek egyéniségét leghívebben birjuk deducálni, s ebből ismét az egyének lelkét, érzeteit, vágyait és szenvedéseit, örömét az öröm, bujját a roszt fölött, indulatait, szenvedélyeit s egy szóval jellemét fejthetjük ki.

Nem tagadhatja senki, — legalább észszerűleg nem, — hogy a nép költészetének jelleme nincs nagy befolyással részint magára a költészetre, részint visszahatólag magára a népre. Mert ha az embernek jellemét annak tetteiből, mint a gondolatok megtestesítéséből vezetjük le, s tetteiből viszont a lelkületre vonatkoztatunk vissza: mennyivel inkább megvan az egyéni gondolkodás megtestesítése a költészetben, hol már nem csupán a szók, de helyes összefüzésben álló észszerű, műalkotásu gondolatok vannak kifejezve. Műalkotásu mondtuk, mert a népnek dalai-ban van valami magasabb szabásu természetes izlés s gondali kivétel, szóval alkotás, melyet a nép költészetének kezdetével maga állított fel szabályul magának, senkitől nem tanult, itészetét önmagára hagyott tetszés szerint fejezvé ki. S mint a következmények legtöbbször igazolják, ez alkotás náluk kritikai szempontból véve is oly tökéletes, hogy nem annyira a szabály szerint ők, mint inkább az ő formájuk nyomán mi állítók fel a népköltészet szabályait.

Olvastunk több költeményt, — nem értvén e helyen kizárólag a nép lyrai ömlengéseit, — hol a műköltészetnek nyomát és kivételét véltük feltalálni; azonban a tárgy maga, elhalmozva a nép öszokása szerinti ismétléseivel, — az egyszerű hangulat, de e hangulatban a logikai rend, egyszerű gondolkodás és anyag, de azért ennek helyes kivitele, — a népköltészet terméke utalt bennünket. S ez már maga egy jellem, még pedig nagy, ugy szóni a népies hangulatot művészi-vé, hogy benne mesteri alkotóra vélünk ismerni, s e mellett be kell ismernünk azt is, hogy népköltemény. Jellem tehát, hogy a nép, daczára annak, hogy csak „nép“, (mely alatt többnyire egy fejletlen, észtehetségében gyarló s csupán a testi munkára alkalmas tömeget szoktunk tévesen érteni), tud helyesen alkotni s gondolkodni szépen.

Erdélyi felhoz gyűjteményében egy egyszerű székelly balladát, mely fölött ő maga is, — a népköltészet szigorú bírálója, örömét fejezi ki, hogy: „van tehát igazi költészeti mű, egy őseredeti alak, valódi típus. A költemény „Barcsai“ cz. ballada.”)

Ez egészen eredeti s minden csalóka külmáz nélküli, egyszerű, de jellemes darab. Szépségei: a ritka rövid szabatoság és az ismételt sorok zenei alkalmazása; gyors, de azért nem szakgatott esemény lefolyás. Egy mű, melyre ha ráfogjuk, hogy a régibb műköltészetnek egy megtestesült alakja, elhinnók minden utógondolat nélkül. De mivel benne a népies hangulat félreismerhetlen jelei dominálnak, szintén min-

1) Erdélyi J. kisebb prózái. 168 l.

den utógondolat nélkül népkölteménynek tartjuk, helyesen, jól megalkotva.

E költeményben egy, a nemzeti büszkeség jellegét foglaló anyag van, mert a bűnös tett, melyet a költemény hőse egy gyöngye, de bukott nőn véghezvisz, magában rejt az azon borzasztó veszteséget, melyet az ember földi mennyországának vesztekor érez. Nem lehet elítélnünk azért magát a borzasztó eseményt, mert fülhevülésünk pillanatában minden tette képesek vagyunk, habár azt később a nyugodtság bekövetkeztekor rendesen megbánjuk. Ez oknál fogva mondatja a költeménynek végső sora a férjjel:

Istenem! Istenem! mit nem cselekedtem,
Mégöltem Barcsait s kedves feleségem!

Különbem nemcsak ezen, de minden népkölteményben van valami, mi arra a jellem bélyegét sűti, kivéve azokat, melyek nem annyira az ész, mint inkább csak jókedvből s humorból vannak teremtvé. Azon költeményekben, melyekben az észnek hurja van érintve, a gondolatok rendszeres fűzésével találkozunk, azokban pedig, melyeket a szív alkot, az érzelmenek szépsége s a természet gyermekének egyszerűségében szép lelke nyílik meg. Egészséges, józan humora ritka, s ha terem, bor között terem. Szerelem-dalaiban pedig, mint minden mélyebben dobogó szívnél szokott lenni, csak a leendő, vagy volt boldogság reménye, vagy fájdalmas elvesztése érintetik. — Jellemes dal leginkább azoktól származik, kiknek lelke a szív ügye s fájdalma által van találva. Jól ismerjük azon közmondást, hogy „borban van az igazság“; ennek kapcsán el lehet mondanunk, hogy leginkább az indulatróhamok tárják ki előttünk a lelket egész leplezetlenségében, mert ily esetben sem az észnek, sem a szívnél nincs szava. Vak az és süket; az elkapatás pillanatában minden eddig elrejtett érzés és indulat előtérbe lép. S ily esetben a megalkotott mű adja meg a valódi jellem nagyságot, mit a népben, tanulmányozás hiánya miatt addig fel nem ismerhettünk.

A nagy világ jellemét kiismerni nem mindig lehet. A számító ész, melylyel bírnak s melylyel figyelmüket mindenre kiterjesztik, azt sem felejt el, hogy az emberi társadalomban való lét szokszor épen saját lelkületének ügyes elsímitásától függ. Nem akarunk itt példákat felhozni arról, hogy mennyire kiismerhetlen rejtély az ember maga, kinek különben a legnyiltabbnak kellene lennie; mert az nem tartozik czélunkhoz, de azt ki kell mondanunk, hogy az ember a legnagyobb politikus, még pedig egyszerűen azért, mert ez van, mely mindenhez tud alkalmazkodni.

A művelt világ költészetében vannak jellemes vonások, de nem mindig valódiak azok. Az a türelmes papir, ha beszélni tudna, nagyon sok szépeket tudna mesélni nekünk azon gondolatokból, melyekkel a nagyvilági költő költeménye írásakor bibelődött.

De ne sértsük meg ezzel a hivatottakat! A lángeszű költő, kinek gondolata, tette, össze van forrva műveivel, nem rejthet magában semmi alattomos s mellékes gondolatot; azoknak művei okmaguk, gondo-

latjuk ott van letéve minden „postscriptum“ nélkül. Különbem e mellett megint azt sem szabad felednünk, hogy nem minden költő lángész is egyuttal, s viszont. Ebből kiindulva nem minden lángész producálhat jellemes művet. Azért állítja föl Smiles e fontos tételt: „A lángész inkább csak bámulatra gerjeszt, de a jellem tiszteletreméltó tekintélyt viv ki. A lángeszű emberek a társadalomban képviselik az ést, a jellemesek a társadalom lelkiismeretei.“²⁾

A költői jellem nagyságot, (mert Tompa a jellemet „minden nagyság alapjának“ mondja) ha valahol, úgy a népköltészetben lehet felkeresnünk, mert a nép, mint a természetnek egyszerű gyermeke, egyszerűségében minden más lélekfestési gondolatoktól ment; az ő lelke, mint a gyermeké tiszta s valamint épen a gyermeknél lelke egész leplezetlenségében tárul föl előttünk, úgy a népnél is. — Innét van, hogy dalai-ban nincs semmi mesterkélt burkolózás; minden során őszinte nyíltság tükröződik vissza. És ha egy népköltemény meg van alkotva, meg lehetünk győződve, hogy annak jelleme, illetőleg a vele összekötött személyiség valódi. Bármily irányú, de valódi.

Előttünk egy Vörösmarty, Tompa, Arany János költészeti jellem dolgában mindig első tekintély maradnak, de azt sem tagadhatjuk el, hogy a népnek dallásra megnyílt ajka még erősebb jellem tisztaságot fejt ki. Mert míg talán a műköltő, költeménye formai nehézségével küzd, s tán gondolatait ennek nehézségei miatt nem fejezheti ki, addig a népköltészet a legtágasabb egyszerűségben, minden erőltetéstől menten, sokszor még a helyes megalkotásra sem figyelve (bárha erre ösztöne a tapasztalás szerint szépen rávezeti) fejezi ki gondolatait. Igaz ugyan, hogy értékre nézve nem emelhetjük a népköltészetet a műköltészet mellé, de tekintetbe vévén az alkotónak egyszerűségét arányítva a népnek simplex képességéhez, abszolút becsét adhatunk neki. Mert a tapasztalás igen sokszor annak ismeretére vezet minket, hogy sok népköltemény van, mely értékre felülmulja amazt. Mert míg a műköltészet jellemes alkotására aestheticusaink által jó eleve szabályok állítottak fel, addig a nép csupán önmagából kiinduló észszerűség szerint dolgozik s alkotja meg költészetét. A műköltő forma és tartalom szerint dolgozik, a nép alkot a hogy tud, senkitől nem hallott szabály szerint.

Bajza a jellemfestésre azt mondja: „Óvakodjék a költő igen specialis karaktert festeni: személyeiben ne annyira az embert és individuomot, hanem az individuumban az emberiség képét igyekezzék visszaadni.“ Hát vajjon a népköltőnek hol van föllálitva erre a szabály, honnan meríti meleg hangulatu szavait? A természetből és önmagából. Azért merhetjük kimondani tehát, hogy mindannak, mit megalkot, — önmagából indulván ki, — tisztának, minden alakoskodástól mentnek kell lenni. Fel kell mutatnia az embert

²⁾ Smiles: „Jellem.“ ford. K. Tóth Kálmán pag. 1.

tiszta méltóságában, az ember lényét valódiilag nemes nyilvánulásaiban, s a legmagasztosabb alakban tüntesse elénk.³⁾

(Folyt. köv.)

Török lyra.

Árva lengő lelkem, kéje szívemnek,
Nem hagyak el, ára bár száz vér legyen;
Ha válnom kell, éltem miért legyen meg?
Ellenségem a föld s világ hadd legyen.

Fejem a láng nem hervasztja más végett,
Léptem vízként mindenfelé nem téved,
Meg se nézek kivüled más szépséget.
Bár előttem Juszuf báju¹⁾ arcz legyen.

Az őrzöngő²⁾ szerelemben hervadjon,
Az irigyre³⁾ sűrű átok szakadjon,
Hogy szeressek, kell, hogy ily nő akadjon.
Ellenségem a föld s világ hadd legyen!

Kresmárik János.

Hajviseletek.

A haj a fejnek, mint a test legnemesebb és legjellemzőbb részének, természetes és legszebb disze, melynek izlésteljes rendezésére a legrégebb idők óta minden nép nagy gondot fordított. Egészségi szempontból és a szükségétől indítatva kezdték eleintén a hosszan lelógó és összebomlott haját az ujjakkal, később pedig az ujjak alkotásához hasonló fésűkkel kibontani és simítani; később összekötötték, fonták és vágták. Az izlés és a hiúság vezette az egyes nemzeteket hajuk rendezésére, ugyszintén ama gondolatra is, hogy hajzatukat mesterségesen növeszték, vagy a hiányzót pótolják, annál is inkább, mivel a haj jelképe volt a testi erőnek, a mint azt Absolon és Sámson történetéből tudjuk. A zsidó nők sokat tartottak a hosszú hajra. Már a zsidó történelem elején találkozunk hajfodorító nőkkel; magok a férfiak is rendezett hajjal jelennek meg. Fésűkről az egész ó-testamentumban nincs említés, más népek azonban már ismerték. A zsidók hajukat jóillatú olajokkal kenték és aranyporral hintették be.

A görögök a haját szintén a fej legszebb díszének tartották, maga Homér „Aphrodite ajándokának“ nevezi. A spártaiak hosszú haját hordták, mert ez marczona alakjukat fokozta; a jónok művészi fűrtökbe göndörítették. A fiuk 18-dik évökig hosszú haját hordták, ekkor levágták és Apollonak áldozták fel. A jónok hajadonai menyegzőjük előtt levágták hajukat, a spártai menyasszony is vágott haját hordott. Gyász eset alkal-

³⁾ Smiles, az id. helyen.

¹⁾ A keletieknél a szépség ideálja, férfi s nő egyaránt.

²⁾ Minden szerelmezt, mint őrzöngőt fognak fel a török költők.

³⁾ A szerelmi viszonyoknál elmaradhatlan az intrigus, az irigy: K a b i h.

K. J.

mával a görögök levágták hajukat; halálesetnél a sirra tették és gyászfürtöknek nevezték. A hajviseletben a görögöknél csak a nők fejtettek ki művészetet, a férfiak csak utánozták. — A nők a legrégebb emlékeken hosszú fűrtökbe rendezett hajjal láthatók, mely fűrtök vállukig, sőt keblükig érnek. — A mindinkább terjedő fényezés különösen a jóniaiak hajviseletében nagy változásokat szült, amint azt Aspasia mellszobrán is láthatni. Tudjuk görög íróktól, hogy voltak férfiak is, kik hajukat nőiesen s a legnagyobb gonddal rendezték. — Első helyet foglalt el a szőke haj s a hol a természet az ilyszinű haját megtagadta, ott mesterségesen iparkodtak olyanná tenni hajukat, azonban a szép fekete haját is nagyra becsülték. A görögöktől átszármazott a díszes hajviselet a rómaiakhoz is. Ticinius Maena hozta 300-ban Kr. u. Sziciliából az első „tonsort“; a rómaiak addig hosszú haját hordták. Azonban mihelyt a fényezés jobban elterjedt, tulságig vitték hajviseletüket. — Cicero idejében tisztos öreg urak is nagyon sokat tartottak hajukra. A nők eleintén csak egyszerűen összegöngyölve fejük körül tekerték hajukat és e tekerésre az előbbkelők a görögöktől átvett diademot tették. — Később kétféle hajviselettel találkozunk; vagy sütővassal (calamister) fodorított fűrtöket viseltek, melyeket arany szalaggal választották el a többi sima hajtól, vagy pedig több fonatot csináltak hajukból, melyeket egymásra tekertek fejük tetején, a hol egy tüvel tüzték meg. Miután hajékhez igen dus hajkellett, gyakran állhajhoz folyamodtak s erre főleg a germánok szőke haját szerették használni. A germánok haja igen kedvelt volt Rómában, ugyannyira, hogy mindenki iparkodott hajának azt a szőke színt adni; némelyek egész parókat viseltek germán hajból. Hosszu lelógó haj a rómaiaknál is gyászt jelentett; hajótörés után a haját levágva Neptunnak áldozták.

A kelták fehérítették hajukat, míg kenderszőke lett és fejük bubján kötötték össze. A germánok szőke és sárgás barna hajuk által tüntek ki, mely itt-ott a vörösbe hajlott. Megemlitendőnek tartom e helyen a kattokat, kiknél az ifjak hajukat és szakállukat mindaddig nem vágták le, míg ellenséget nem öltek; a fejedelem pedig feje tetején haját két csomóba kötötte, melyek égnek állottak. A keresztény egyház nagyon ellenezte a túlzott hajdíszeket. Az ötödik és hatodik században Franciaországban csak a nemesség hordott hosszú haját, a nők hosszúra növesztett hajukat sapkával takarták be.

I. Ferencz francia király szívesen mutogatta egy seb forradását fején, amiért is rövidre nyírott haját viselt, mire azután a hosszú haj kiment a divatból. XIII. Lajos alatt azonban a hosszú haj ismét divatos lett, ugyannyira, hogy saját hajuk nem is volt elegendő ama nagy fejdíszekre, minőket akkor viseltek, miért is állhajhoz kellett folyamodniok. A tizenötödik században Franciaországban a férfiak elül rövid, hátul hosszú haját hordták. XIV. Lajos alatt annyira vitték a fényüzést hajviselet dolgában, hogy a sok fűrt, tekeres miatt általában parókat kellett használni, mely parókák meg-

lehetős magasak voltak, sőt még alája tett párnácskával is emelték. Ugyanekkor lett a hajporozás is divattá. Habár a nők nem is hordtak parókát, mindazáltal ropant magas hajviseletük elkészítése annyi időt vett igénybe, hogy az ünnepet megelőző este már meg kellett fésülködniök, ha másnap délelőtt megakartak jelenni; az éjet tehát megfésülködve karosszékben kellett eltölteniök. A francia foradalommal megszűnt a parókaviselet is, úgyhogy a férfiak nemsokára általában rövid haját kezdték viselni. Ma már csak az angol parlamentben látunk allonge-parókát.

A nők hajviselete még ezentul is sok változáson ment keresztül; majd apró fürtöcskék diszítették homlokukat, majd halántékaikat borította egész fürt erdő. Sokkal állandóbbak hajuk viseletében a nem európai népek. Arab nők számtalan apró fonatra osztják hajukat, melyeket arany fonállal, gyöngysorral és szalagokkal fonnak át, s az egészre turbánt tesznek. Az arab férfiak rövid haját hordanak. A khinaiak és japánok lenyirják hajukat és csak fejök bubján marad egy kis üstök; a nők minden oldalról fejök tetejére fésülik hajukat, ott összekötik és virágokkal diszítik. A törökök és persák lenyirják hajukat; a nők hosszú fonatokat csinálnak hajukból és hasonló színű hajjal hosszabbítják meg rövid hajfonataikat. Az új görögök rövid haját viselnek; a nők fonják hajukat és sapkát viselnek; a házasok feketére, a nem házasok pedig mahagónibarnára festik hajukat s minderre a legnagyobb gondot fordítják.

... Z t.

O S T O R K Á K.

Csalomjaitól.*)

9.

Erdély Csoma Sándor fölött.

„Árva hon, annyi kihúnyt magzatnak bánatos anyja,
Kínaid oly iszonyúk: szülni, temetni fiaid!”
„Hagyján! gyermekimet birnom, bár halva is édes;
Életet adni, poruk' szümbe' nem örzeni fáj.”

10.

H o n v é d ő k.

„Vérét“ menteni szállt a nemesség harezi mezőre.
Tyúkodi hogy vérét mentse meg, ülni maradt.

11.

E m l é k k ö n y v e.

K ö n y v e t a d á l i r n o m b e l e e m l é k ü l n e k e d . O h h ö l g y
K ö n y v n é l k ü l t u d o m é n ö r z e n i a t e n e v e d .

12.

I t é l e t.

Ötvent kapjon a gaz, kétszerre de; egyszeri izben
Huszonötöt, legyen a más huszonöt paroli.

*) Szemelvények a szerző régiebb és újabb epigrammáiból.

A veres Jula.

— Novella. —

Irta: Eckstein Ernő.

(Folytatás.)

„Ide helyetekre és gyónjatok!” parancsolt az első.

„Ah, nagyon tévedtek!” válaszolt egykedvű hangon Rudolf. „Üzleti dolgokról beszélünk.”

„Hogyan? Micsoda? Üzleti dolgokról?” hangzott chorusban. „Te Rudolf beszélsz üzleti dolgokról? Ez a legjobb élez, melyet két hét óta közjóra bocsátál.

„Teljesen komolyan beszélek.”

„Ő komolyan beszél! És szabad tudni...?”

„Miért ne? Átvettem tegnap a „Családi irodalmi ujság” szerkesztését és... és most barátommal itt egy mythologiai adatról értekezem.”

Átalános nevetés.

„Ostobák vagytok?” válaszolt méltósággal Rudolf.

„Köszönjük szépen,” mondá a seres alhang. „S azért azt hiszed, hogy felültethetsz minket egy mesével?”

„Félre a tréfával! Olvassátok e levelet. Ez affaire-rel titeket akartalak meglepni, de elrontottátok örömemet.”

Iratot vett ki zsebéből. Barátaink egyike felolvasta.

„Ez mindenesetre igaznak látszik,” tette hozzá hosszas szünet után a seres alhang. „De az istenért, hogy jutsz erre a gondolatra, te, a legnyugtalanabb szellem a nap alatt, a fáradhatlan vagabundus, ki egy helyen négy hetet sem bir eltölteni...”

„Talán teljes életemben veszélyeztessem a spanyol és olasz országutakat? Azon kimondott szándékkal tértem vissza hazámba, hogy legalább egy évig játszsza a békés polgár szerepét. A föltételek, melyeket a kiadó nekem tett, elfogadhatók voltak, a munkateher nem épen nyomasztónak látszik, a kritikai malice különben is kedvencz mesterségem, — miért ne mondjak igent? Ha a dolog végre is nem tetszik, úgy még mindig lerázhatom a nyakamról. A negyedévi felmondás jogát bölcsen fentartottam magamnak.”

„Egy negyed év viszonyaidra nézve örökkévalóság,” dörmögött Frigyes, a seres alhang.

„Ez volt a legvégső concessio, amire Vendelin uramat rábirhattam.”

„Ugy hát gratulálunk,” mondák a többiek.

Rudolf nyilatkozataira nagyon meglepett arcot kellett mutatnom, mert Frigyes fejcsóválva üritette ki poharát s aztán fontoskodó arczkifejezéssel tette hozzá:

„És most mondd meg nekünk azt is, mi szándékod volt evvel a professossal. A történelmi adatról szóló történet vagy ilyesmi, fillentés. Végtére tán meg akarsz házasodni? Miután egyszer eltökélted magadat, hogy megtelepülsz, e következetességen nem is csudálkoznám.”

A társaság nevetett. Rudolf észrevehetőleg megzavarodott.

„Eltaláltam!” kiáltott diadalmaskodó arczkifejezéssel Frigyes. „Isten engem úgy segítjen, mint változ

nak mégis az idők! Tudod még, öt évvel ezelőtt — a jó Gebhard oly dühös volt rád... Hogy is hívták... Elisának vagy... Nem, így hangzott... Editha vagy olyan formán... Ti quasi kisorsoltátok s végezetül prédikátiót tartottál, melyet hála istennek nem stenografiroztak le... Tehát meg akarsz házasodni?”

„Ki mondja azt?” válaszolt hidegvérrel Rudolf.
„Kérdezlek.”

Rudolf egy pillanatig gondolkozni látszott. Ajkai körül finom mosoly játszadozott.

„Na tehát, ha tudni akarjátok,” mondá kis szünet után. — „igen megházasodom.”

A társaság mintegy kővé meredve ült ott. Csak jókora idő után tért magához.

„Hogyan? Micsoda? Lehetséges-e? Választottad, szép-e, fiatal-e, gazdag-e? hangzott most chorusban. „Te Rudolf férj...? Ez eszme isteni! Hol lakik? Mi a neve? Ó emberi szív, be változó vagy!”

„A többit el nem árulom,” válaszolt csendesen Rudolf. „Még nem vagyok teljesen bizonyos felőle. Ha mindent elintéztem, beavatlak benneteket!”

Minden abbeli kísérlet, hogy további vallomásokra bírják, eredménytelen maradt. Midőn átlátták fáradozásuknak hiábavalóságát, engem vettek ostrom alá, a házasság candidatusának állítólagos meghittjét, — de ugyanazon balsikerrel. Végére belenyugodtak az egyszerű csodába és hittek.

Éjfél már rég elmúlt, midőn a csendes utczákon végig haladtam Rudolf oldalán.

„Derekasan felizgattad őket,” mondtam könnyedén.

„Bánom is én! Czélszerűnek tartottam, hogy eleve a megtért hírét nyerjem el. Az egyengetni fogja utamat. Annak minden, szándékaim őszinteségét meghazudtoló kétséget csirájában el kell fojtania.”

„Raffinirt egy lélek vagy! Igazában, ilyen hazugságot nem tettem fel rólad.”

„Hallgass, moralista s hagyj elbeszélmem, mint mosolyog rám a szerencse...”

„Ah, igaz, igaz, közleni akartad velem...”

„Tehát, képzeld csak... látni fogom őt, valószínűleg már holnap, de holnapután mindenesetre.”

„Kit?”

„Nos, kit mást mint a veres Julát! Hiszen Edithről egyelőre szó sem lehet.”

„S hol fogod őt látni?”

„Barátnője házában.”

„Hogy fürkészted ki?”

„Diplomatai okosságomnál fogva. Hallgass és csodálkozzál. A mint tudod, Julie nényével a Taber-féle ház bel-etage-ában lakik. E ház földszintjén van a Greben-féle könyvkereskedés. Belépek s egycsomó ujdonságot tétetek magam elé. A volontairek egyike eléggé civilizálva látszott előttem, hogy beszélgetésbe ereszkedjem vele. Csak úgy könnyedén erről, meg amarról kérdezősködöm. A véletlen úgy akarja, hogy ő bejáratos a veres boszorkány családjához. Én egészen en baqatelle kezdem Julián. Igen művelt lánynak kell lennie, mondám,

Ó bizonyára, válaszolt, legszorgalmasabb vevőinkhez tartozik. — Bizonyára sokat foglalkozik a nyelvekkel, mondám, hisz ez mai napság fiatal hölgyvilágunk fő force-a. — Igen is, mondja a volontair, sokat olvas angolul és olaszul. — Micsoda, kiáltám élénken, olaszul is? Bizony, a fiatal hölgyeknek olasz koszorujok van; Dantét, Petrarcat, Manzont és isten tudja kit még tanulmányozzák! — És ki tartozik hát ez irodalmi titkos szövetséghez? A dolog érdekel... magam is hő tisztelője vagyok az olasz nyelvnek. A fiatal ember néhány nevet nevez meg előttem, köztük Valther Louisa unokahugomét is — nem tudom ismered-e, — azt a harmincz tavasz vénségű szatyort, különben derék asszonyi állat és igen rokoni érzelmű tiszteletlen cousin-ja iránt. Nos a többit most képzelheted magadnak. Azonnal vizitet teszek Valtheréknál, a legelőzékenyebben fogadnak, az olasz irodalomra tértem a beszédet, Petrarca lelkesült hívének nyilvánítom magamat, szeretetreméltó mosolyt aratok s végül meghívnak, hogy az olasz cercle legközelebbi ülésében részt vegyek. Louise még tudatni fogja velem, hogy az ülés holnap vagy holnapután lesz-e. Hát mit szólsz hozzá?”

„Elég eredmény e rövid időre. De csakugyan teljes komolysággal akarod...”

„Jó éjszakát! Tartsd meg ékesszólásodat a cathedrának.”

Kezét nyujtotta nekem s aztán heves léptekkel a legközelebbi utczába sietett.

Gondolkozóban mint valaha haladtam lakásom felé. Az elmúlt napnak benyomásai oly élénken foglalkoztattak, hogy nem tudtam elaludni. Ily körülmények között az irás valóságos diétai varázsszer. Az íróasztalhoz ültem s Rudolf-fal való beszélgetésemet oly hiven leirtam, mintha csak valami felette kinos crimínális protokolum forogna szóban. A helyzetnek valóban halhatlan originalitása a szeretettel teljes pontosságot, melylyel munkámhoz láttam, nem is tekintve önző szórakozni vágyásomat, czélomat, eléggé igazolni látszott. Itt egy pszichologiai curiosum előtt álltam, mely méltó volt tudományos részletes lerajzolásra.

Csak két óra felé feküdtem le. Rudolf kalandos tervei aggasztó változatokban bolygatták álmaimat.

* * *

A következő három hét folyamában Rudolf nem lépte át küszöbömét. Mindkét részről való barátaink is édes keveset vagy éppen semmitsem hallottak róla. Végre a negyedik hét kezdetén megjelent kora reggel dolgozó szobámban, szokott legényieskedésével a pamlagra veté magát s szó nélkül szivarra gyujtott.

„Nos?” kérdeztem csodálkozva. „Hisz te koresetté teszed magadat! „Családi irodalmi ujság“-od rendkívül igénybe venni látszik.”

„Megy már!” mondá kényelmesen, mialatt füstfelleget fujt a mennyezetre. „Ugy három négy órai tenni valóm van naponkint ez affaire-ral. De amit mondani akartam, gratulálhatsz nekem! Tegnap először beszéltem vele.”

„Kivel?”

„Csodálatosan kurta emlékezeted lehet.“

„Ó én egyáltalában nem feledtem el örült tervedet.“

Csak csudálkozom, hogy három hét alatt nem értél el többet. Az eljegyzésig még hosszú utad van hátra.“

„Ostoba, kiről beszélsz hát tulajdonképen?“

„Nos, Julie kisasszonyról.“

„Azt hiszem, bolond vagy. A veres boszorkánnyal régen tisztában vagyok. Nyolcz napja menyasszonyom. Edithről beszélek. Tegnap tettük az édes teremtésnek a hivatalos eljegyzési vizitet. Oly elfogulatlanul oly előzékenyen fogadott — sőt a kis canaille, a báró is, oly szeretetre méltóan viselte magát, hogy több okom van sikeremmel megelégedni. Senkinek sincs sejtelve a valódi tényállásról, még pedig annyival inkább nincs, minthogy rendkívül gyöngéd vagyok veresfürtű menyasszonyom iránt.“

„Tehát jegyben jársz! Keresztül vitted örült ideádat! Én még mindig reméltem . . .“

„Igen, igen, tudom! Ti közönséges mindennapi emberek föl nem foghatjátok, hogy az erélyes jellem minden következményeken keresztül követi célját. Hála Istennek, hogy nem hasonlítok rátok, ti szegényes megtört vámosok ti!“

„Völegénységed mindedig még keveset látszik nemesítőleg hatni társas modorodra,“ mondám mosolyogva. „De hogyan történhetett mindez oly hamarosan? Nem értem.“

„Te természetesen fél évig sóhajtoztál volna körülte, mint a macska a forró pép körül. Engem más téztábol süttöttek.“

„Nos, beszéld el hát.“

„Micsoda elbeszélni való van itt! A szeretetre méltó és szerelmes lovagot játszottam. A lelkek válrokonságáról, meg a fenséges nőiességről beszéltem félre. A jószívű nő készpénznek vette képtelenségeimet s addig hallgatott hívón reá, míg szive ép oly lángveresen fellobbant, mint parókája. Aztán kérdeztem: Drága leány, akarsz-e enyém lenni? És a drága lány nem soká genirozta magát és igent mondott. Ez kéréségem felette egyszerű és logikai története.“

„Az Istenért, Rudolf, nagyon messzire mégy lelki ismeretlenségeddel.“

„Hogyhogy? Ellenkezőleg. — E módon jó partiera tesz szert. Genialis csinyem nélkül csalhatatlanul hajadon maradt volna.“

„Nos, nem tudom, vajjon az utóbbi eset nem volna-e jobb rá nézve. Oldaladnál mindenesetre rózsás jövő elé megy!“

„Micsoda gáncsolni való van rajtam? Mindig tisztességesen fogok vele bánni, az magától értetődik. Különben köztünk legyen mondva, bizonyos perspektívából szemlélve, nem olyan rossz. A szürkületben, ha nem látjuk csunya orrát, a vele való párbeszédnek meg van a maga ingere. Lágy, melodikus hangja van és egyáltalában nem esett a feje lágyára. Látod, már azon fadóozom, hogy rejtett jelességeit felfedezzem. Nem vagyok-e mintaképe egy völegénynek?“

„Igenis! A szegény lány! Ez égbekiáltó! Ily vét-

kes szeszély áldozata lenni! Vajha sohase bännád meg bolondságodat!“

„Én soha se bánok meg valamit! De apropos, a mit mondani akartam, — négy hét múlva lesz a menyegző. Tanu lehetnél. Mit?“

Késtem a felelettel.

„Megint lelkiismereted furdal? Logikátlan ember! Mintha e történet ép oly csalhatatlanul meg nem esnék, akár elutasítod, akár nem.“

„Jó, acceptálok. A többit még tudomra fogod adni.“

Néhány közönyös szót váltottunk még, aztán elhagyott.

Két héttel később csinosan ciselirozott kártyát kaptam, mely május 24-ikére vasárnapra meghitt a menyegzőre.

Most ugyszólván a fiait accompli előtt álltam! Rudolf elvett egy leányt, hogy e házasság leple alatt nejeinek már máshoz férjhez ment nővérehez közeledhessék! E balgaság szörnyü frivolitása egyszerre rettenetes lelkiismereti teherként hatott reám. A legkeserűbb szemrehányásokat tettem magamnak, hogy oly könnyelmű módon zálogosítottam el becsületszavamam és kezeimet ugy megkötni engedtem. Nem kötelességem lett volna-e felvilágosítani a szerencsétlen leányt és a bárót a tényállásról? Most egy tétlen néző szerepére ítélve láttam magamat, — igen, hallgatásommal némi-
leg büntárssá lettem!

(Folyt. köv.)

Giardinetto.*)

Budapest, május 13.

(B A.) Nagyon mulattatja a közönséget a Neues Pester Journal önvédekezése. A Fővárosi Lapokat csak félvállról ócsárolja, s azt mondja, hogy e régi tekintélyes lap csak „jelentéktelen lapoeska.“ S hogy álljon a finis coronat opus, elmondja, hogy a „F. L.“ csak amolyan — esacska lap.

Már mint a „N. N. J.“ mondja ezt.

*

S mindez egy kis ártatlan noticeéért. Hogyhogy lehet valaki oly tulérzékeny. S főleg lap?! S főleg oly lap, mely olyan — csacskaágok általt kapott fel az ugorkafára.

*

Különben a „N. P. J.“ fényesen beigazolta, hogy fel tudja fogni annak a közmondásnak értékét, hogy: „beszélni ezüst, hallgatni arany.“ A Franklin-társulat-féle históriánál megbecsülték a „hallgatni tudó“ lapot. Midőn ez pénzt kért, ezüstöt (d'argent), kapott mindjárt aranyat. (Az az, hogy nem d'ort, hanem — orrot!)

*

Midőn e viselt dolgot (!?) felemlíti a „F. L.“ akkor már osztozik a „N. P. J.“ azon nézetben, hogy „hallgatni arany.“ Nem válaszol a jelentéktelen lapocskának. Valószínűleg ellene is indit — sajtópört.

*) Mult számunkból térhiány miatt kiszorult.

Das Herz ist leicht, das Herz ist schwer...

— 1878. május 18. —

Képzeltetek virágot méz és illat nélkül, tavaszt, lombtalant és fénytelen, eget mosoly és derü nélkül s képzeltetek fakadó, fiatal szívet, érzelem nélkül, üreset... Milyen lehet az? A virágnak van méze és illata, a tavasznak lombja és verőfőnye, az égnek mosolya és derüje s csak a fakadó, fiatal kebelben ne volna érzelem, csak ez volna üres?... Oh nem lehet! A szív is megköveteli a magáét, hiába takarja azt a kikelet-szüzi himpora, hiába tagadják az ajkak; ha itt a tavasz, a virágnak fakadnia és illatoznia s a derüs égnek ragyognia, mosolyognia kell...

Hiszen az egyedüli boldogságunk e földön, ha érezünk, ha rokonlélekkel tudunk vonzódni azokhoz, kik megérdemlik szeretetünket. Mi volna belőlünk enélkül? Kiszáradnánk, mint a sivatagba ültetett növény éltető nedv és frissítő harmat nélkül, korán, ifjan, tavaszkorunkban.

A mi rendeltetésünk: boldoggá lenni; s ha rajtam állna a világ boldogítása, senki se volna boldogtalan; mindenki föltalálná azt a lelket, melylyel egyesülni óhajt s melylyel boldogsága egyedül lehetséges; nem volna kénytelen annyi szív üres lenni s meghalni érzés és szeretet nélkül; nem volna kénytelen annyi szív csordultig megtelni s megfulni az érzelem és szeretetben... Ha rajtam állna! Bohó lélek! Hát nem tudod, hogy éppen a világ az, ki ellene van saját boldogságának? Az emberek nem ott keresik az üdvöt, ahol föltalálnák s nem azon eszközökkel, melyekkel elérhetnék; a boldogság mindig előttük van, de sohasem látják, nagyon keresik s éppen azért nem akadnak reá. Az önzés pislogó lámpájával lehetetlen is azt az utat megtalálni, mely a boldogság tündérpalotájához vezet; ide a lángoló szív vezérszövétnel kell, csak ez tudja megvilágítani az odavezető ösvényt; s ha ez a vezérszövétnel nincs meg, ha

Das Herz ist leicht, das Herz ist leer?...

... S vajjon így van-e valóban? Boldogtalan volna-e az, kinek szive érintetlen a legnemesebb

érmek varázsütésétől, kinek keblében nem gyult ki vagy ha kigyult, már elaludt ama isteni láng, mely a halandók üdvözülésének egyedüli teremtője s fentartója? Nem hiszem; ennek boldognak kell lennie, különben nem sietne oly módon a szívet üressé, szenvedélytelenné tenni!

Das Herz ist leicht, das Herz ist leer...

Tehát ez az a pár szó, mely az embert boldoggá teszi; ez adja meg hát ama nyugalmat, melyet különben fel nem találunk!? Lehet; hisz ekkor az embernek nincsenek kielégíthetetlen vágyai s teljesületlen reményei, a szív nyugalomban van, hullámai elsimulnak s a boldogság tulajdonképpen a vágyak és remények nélküli kebel nyugalomban áll...

Hatalmamban volna tehát a kulcs, melylyel boldogságom fénysugaras csarnokának kapuit kinyithatom; rajtam áll, hogy boldog legyek... És én oly szívesen is lennék, ha tudnám, hogy ez az a boldogság, melyet kerestem; de érzem, hogy nem ez, tudom, hogy nem ezt keresem, hisz

Mein Herz ist voll, mein Herz ist schwer...

s az ilyen szívnek, ha van, más a boldogsága; vagy tán nincs is?... Ki tudja?!

Sokan gondolkoztak már afelett: vajjon az üres vagy tele szív-e az, mely bevezet az ígért-földre? Én azt hiszem: egyik se. Mi adhat az üres szívnek örömet? Semmi. Az üres szívü nem lát különbséget a nagyság és törpeség, a lelki szépség és rutság, az örökké tartó vonzalom s a pillanatnyi szenvedély közt; előtte nincs becsebb, előtte minden egyenértékü, ő nem tud menyországról és poklról, üdvről és kárhozatról; neki nincs öröme, nincs fájdalma...

S boldog-e valóban, csakugyan? Lehetetlen. Ki hát a boldog? Kinek a szive tele van érzélemmel; ki különbséget tesz a nagyság és törpeség, a szép és rút, az örökké tartó vonzalom s a pillanatnyi szenvedély közt? Oh ez sem, ez sem! Boldogtalan mindkettő; az első: mert nem képes s a második: mert nem tud boldog lenni; az előbbi tudtán kívül, anélkül, hogy érezné s az utóbbi vágya és akarata ellenére szerencsétlen s

ép ezért van ennek fájdalma is, míg amannál szenvedések, bánatok, búk ismeretlenek...

Kegyetlen végzet! Mivel érdemeltem meg, hogy ily mostohául bántál velem? Miért adtál e kebelbe melegen érző szívet, ha tudtad, hogy ez boldogtalanná teszi az embert?

Melegen érző szív, nemesen lángoló szenvedélyek... a mostani világban... Hahaha!

Vagy ha már adtál, mért nem adál más kebelnek is? hiszen ez neked oly kevésbe került volna s én olyan háladatos lettem volna érte!

De megnyugszom; hiszen a lemondó lélek bánatában is van valami fölemelő, mi nem engedi kettérepedni a szívet s mi, ha nem is gyógyító, de legalább enyhítő balszámot ad...

Mondjon le róla, aki nem született a boldogságra. Érezni, hogy vágyaink hiába vannak; tudni, hogy hiába remélünk s mégis vágnyi a lehetetlen után s mégis remélni az elérhetetlenben: gyors megölése a szívnek. S miért siettetnök mi lelkünk halálát, mikor az epedésnélküli megadásban s a csendesesen tűrő lemondásban is megtaláljuk azt?...

Megálljatok, ti permetező könyvek, hadd fojtassalak vissza ebbe a szakadozott kebelbe; menjetek, folyjatok oda, gyűljetek vizözönné előbb, aztán fulaszszátok meg ezt a nyomorult szívet bűnös lakóival; a szerelem, a tiszta lángolás, az igaz keresése ugyanis nagy bűnei neki... Büntessétek meg őt; a világnak, embereknek nincs részvéte, azok ugysem törülnének le benneteket...

Evelin.

H I R E K

az irodalom, művészet és közművelődés teréről.

Szalay József előfizetési fölhívást bocsátott ki ily című művére: Városaink a XIII-ik században. — Művelődés történeti munka lesz és kalauz-féle az egyes monographiákra nézve. Előfizetési ára 1 frt. Beküldendő szerzőhöz (Budapest, I. vár. országház utca 94. sz. a.) A munka júliusban fog szétküldetni.

Aigner Lajos „Nemzeti Könyvtár“ című derék vállalatának első füzetje megjelent. Ára 30 kr. Tartalmazza Kazinczy Ferencz költeményeit. Ezen első füzethez rövid idő múlva sorakozni fognak Mikes, Dayka, Kármán és Vitkovics művei. Az aláírási kötelezettség 100 füzetre terjed. Akik 10 füzetnek árát előre bérmentve beküldik, e füzeteket bérmentve kapják kezökhez. Előfizetési pénzek Aigner Lajos könyvkereskedésébe Budapestre küldendők.

Új könyvek. A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten, ujabban megjelentek:

Baka-humor az utcán, kaszárnyában és háborúban. Összegyűjté egy rokkant huszár. Ára füzve 1 frt.

Huszár-humor az utcán, kaszárnyában és háborúban. Összegyűjté egy rokkant huszár. Ára füzve 1 forint.

Ifjúsági iratok tára. Az orsz. középtanodai tanáregylet megbízásából szerkeszti Dr. Kármán Mór. IV. füzet. Tartalma: Mexico fölfedezése és meghódítása. Castilai Diaz Bertalan elbeszélése után átdolgozta Dr. Brózik Károly. Egy térképpel, Ára füzve 1 ft. 20 kr.

Kóser élczek, adomák és fain gondolatok. — Összegyűjté Kóbi Kohn, ögyvédbojtár és káplárjelölt. Ára füzve 1 frt.

Falusi könyvtár. 27. füzet: Gazdasági számvitel kisebb birtokosok számára. Egy toldalékkal a kis gazdai körök és társulatokról. Az idevágó szakmunkák felhasználása mellett írta Kodolányi Antal. Ára füzve 50 krajczár.

Találalmányok könyve. Ismeretek a kézműipar és műipar mezejéről. A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. k. miniszterium megbízásából átdolgozta Frecskay János. 23., 24. füzet. (III. kötet., 3. 4. füzet). Ára füzve 80 kr. Tartalma: A természet erői felhasználása. A léghajó. — A légszivattyú és a légnomású vasut. — Viznyomatu gépek, a szivattyú és tűzfecskendő. — A világosság. — A tükrözés. — A prizma és a szinelemzés. — A camera obscura.

Történelmi könyvtár. A magyar népnek és ifjúságnak ajánlva. Czimképpel. Egy-egy füzet ára 40 kr. 44. füzet: Velence alapítása és fénykora. Irta Dr. Lázár Gyula. 45. füzet: A francia forradalom története. Irta Áldor Imre. 46. füzet: A rémuralom története. Irta Áldor Imre. 47. füzet: A régi Egyiptom története és miveltsége. Irta Dr. Lázár Gyula. 48. füzet: Görögország története nagy Sándorig. Irta Áldor Imre. 49. füzet: India története. Irta Dr. Lázár Gyula. 50. füzet: Kyros és a régi persák története. Irta Dr. Lázár Gyula. 51. füzet: Phoenikia története. Irta Dr. Lázár Gyula. 52. füzet: Kossuth Lajos élete és pályája. Irta Áldor Imre.

Ajánljuk olvasóink b. figyelmébe a hazafias és áldozatkész könyv-kiadó vállalat ezen fönti legujabb kiadványait.

Egy kis lapszemle.

— Mikroszkopikus tanulmány a legutolsó lapszámokból. —

Bajai Közlöny. Vegyes tartalmu lap — És nem laps; hanem azért „nem politikai“ bár „vegyes.“ Erősen megleczkézteti a világot és így a bajai adókiivető bizottságot is és óva figyelmezteti hogy — a d o p r é s s é ne fajúljon soha. Jó, hogy Széll Kálmán nem járhatja a Bajai Közlönnyt. Minthogy vegyes tartalmu, hoz különféléket is. pl. egy beszélyt czim nélkül és apróságokat. Czukrász-törmelék, de azért jó!

Kassa és Vidéke. Politikai és vegyes tartalmu (és tartalmas) lap. Gentelman a divat legészszerűbb értelményében. Belföldi ipar készítette claquetot visel

t. i. vezércikke Budapest (!)-en készült. A helyzet magaslapon áll. Velin papírra van nyomtatva, de sorai cursivok. Bourbon kávéval él és tárczájában egy hópommaradt vőlegény arczképét hordozza. A hölgyeknek külön csarnokot nyitott; vidéki előfizetői iránt is annyira udvarias, hogy igen szépen kéri őket, hogy legyenek kegyesek csekély hátralékaikat minél előbb beküldeni. Vegyetek példát, ti többi barbárok!

Pannonia, Zeitschrift für politische, sociale und volkswirtschaftliche Interessen. Tiszáninneni világlap dunántúli czimmal. Nagy hangon, de a sógor nyelvén szokott beszélni és azért félelmes, de bizalom gerjesztő is. Heringsoványságu betűkkel van nyomtatva — és két levélnyomatója van: egy Chefredacteurje és egy verantwortlicher Redacteurje. A (Buda)-Pester Lloyd az ideálja; de beéri a Pester Lloydal is az előbbinek hiányában és ő megmarad Kaschauer Lloydnak. Ez ambíciótól nem is tágit s azért nem tanul meg magyarul és nevezi a Délibábot „Delibábnak.“ Pedig biztosíthatjuk t. olvasóinkat, hogy nem a Budapesti Közönyből merítette ez adatát.

Kaschauer Zeitung. Kundschaftsblatt sat. sat. és úgy mellesleg (Kassa-eperjesi értesítő) is. Opponál, disputál és fából vaskarikát csinál. Különböben nagy hazafi frakkban. A Münchener Fremdenblattba szerelmes. A „Délibábot“ pedig kisasszonynak nézi mert, csaknem egész évet letagad életkorából és azt mondja, hogy csak f. é. april 1-je óta jelen meg. De honnan is tudná a „Kaschauer Zeitung“ és időtöltéséből „Kassa-eperjesi értesítő“, hogy a magyarság fészkeben Debreczenben hány csirke költ ki, hiszen a feje nem matricula, de nem is capitolum, csak hirdetés-i protocolum; mi pedig még nem hirdettünk nála.

Máramaros. Politikai s egyszersmind sat. sat. közlöny; sok szappant fogyaszt és jól ért a szapuláshoz. Még a legfeketébb vérű független is megtisztulva kerülne elő mosdató intézetéből. Országgyűlési leveleiben legerősebb, mert azokat Várady Gábor írja számára; ezekben az országgyűlési levelekben azután azok is meg vannak írva, a mik a hazafias francziskánusok sirboltjában, meg aztán az Éber Nándor által Sturdza tiszteletére a kaszinóban adott ebéden történtek. Mert ezek is gyűlési dolgok ám és országosok is, tehát lehetnek az országgyűlési levelek tárgyai. Hanem azért adná az isten, hogy minél több, ilyen szerkesztett és tartalmas vidéki lapunk volna!

Marosvidék. A többi között szépirodalmi közlöny is. Egy kis tutti-frutti ökörszem, mely még sassá is kinőheti magát. Vannak benne májusi bimbók, melyek alatt a nagnéni prűcske cziprel. Mindensetre nagy előnye, hogy egy Deák a munkatársa, habár csak Farkas is.

(Folytatjuk.)

Nyugaton és keleten.

Oroszország követelményei a keleti kérdést illetőleg a san-stefanoi szerződésben határozottan kifejezve és Oroszország ezen követelményeit jogosoknak vallván. azok megvalósítására törekszik. Európa tagadta és kétségbe vonta Oroszország rendelkezési jogát a Balkán félszigeten és egyedül egy európai congressust állít erre qualificálnak. Ugyanezen nézetet Anglia is osztja. Ha tehát Schuwaloff Szt.-Pétervárról a czárnak azon hiteles nyilatkozatát hozza, mely szerént a san-stefanoi szerződés érvényen kívülnek, nem létezőnek declaratatik, akkor kilátás van arra, hogy az Andrássy gróf által indítványozott, sokat emlegetett congressus végre valahára létrejön és a béke föntartatik.

Konstantinápolyban ezrekre rug a hajléktalan földönfutó nyomorultak és menekültek száma. Ezek kenyérért kiáltanak. A porta megteszi a lehető, de azért a nyomor és inség a török fővárosban oly fokra hágott, hogy a kétségbeesés nyílt támadásban tört ki. Mint a Fremdenblatt írja a kétségbeesett éhezők egy tömege az elmebeteg Murad ex szultántól remélt segílyt. Betörték palotájába, a szegény megrémült idióta egy diván mögé bujt félelmében. Elővonták éltették és kényszeríteni akarták, hogy az ablaknál mutassa magát a népnek s kiáltassa ki magát újból szultánnak. Katonaság vetett véget az őrzöngésnek és a kifejlődött tusakodásban Ali Suavi a főindító több társával együtt elesett.

Anglia Port Saidba (Egyiptus) és Maltába egyre szállítja a hindu katonaságot és vele együtt a kolerát is, — két eset már constatáltatott; — a svéd országgyűlés 2 millió korona-tallért szavazott meg a béke föntartására; Dánia csapatait hazahívja; Oroszország Bulgáriában, mint sajátjában ujonczoztat sat. sat.

Athol hg. nemrég két izben volt Anglia királynőjénél és azután egy meetingben kinyilatkoztatta, hogy a királynő hiszi, hogy a békét föntartani lehető lesz.

Bár úgy volna, vagy ha kell legyen másként; de hamarabb!

K Ü L F Ö L D.

— Vilmos német császár június második hetében Ems fürdőbe megy. — **A persa** sach most Szt.-Pétervárott időz. — **Montenegro** újra fegyverkezik. — **A rumeliai** lázadás észak felé terjedőben van. — **Totleben** követeli a portától a dunai váraknak és a Bosporusnál Kavak erőd rögtöni átadását. — **Eugenie** franczia excsászárné Vilmoshoz a máj 11-ki merénylet alkalmából szerencsekivánó iratot intézett. — **Az angol hirlapírók** nyugdíj alapjának javára Londonban rendezett diszebédén máj. 18-án a többek között jelen voltak: Salisbury marquis, Hongthon lord, az alap elnöke, Napoleon Lajos hg., Beust gr., Mithad pasa, Manning bibornok, Napier of Magdalá lord, Hobart pasa. — **Les Tziganes** név alatt a Figaro csaknem naponta elragadtatással szól a jelenleg Párisban időző Berkes-féle czigány zenekarról. — **Köhler** hivatalnok, ki a német

császár ellen merényletet elkövetett Hódelt első tar-
toztatta föl és ütötte fejen — állítólag egy gyors moz-
dulat által származott sérülés következtében meghalt.

FŐVÁROSI HIREK.

— **Koburg** hg. és neje Tisza Kálmán kíséretében
tegnapelőtt látogatta meg Pálik, ifju tehetséges festé-
szünk műtermét. Pálik a királyt kedvencz lován ülve,
mint rókavadászt festi, a kép a műtárlaton fog kiállít-
tatni. — **Delbrück** német v. minister nevével s Wäc-
ker-Gotter báró német konzul kíséretében tegnapelőtt
jelen volt az országgyűlésen. — **Dr. Wagner László**,
ki a legfelsőbb ítélőszék által 3 havi börtönre ítéltetett,
ő felségétől kegyelmet nyert. — **Azon hirdetési padok**
nagyobb része, melyeken egy fővárosi orvos nagyon is
szemet szuró ajánlkozása volt alkalmazva, kettőnek ki-
vételével a sugáruatról hatóságilag eltávolított. A
hirdető padok vállalkozója fölebbezett. — **Dr. Kovács**
Endre Sebestyén május 21-én lön örök nyugalomra
helyezve. Temetésén, a kormány nevében b. Wenckheim
egy palma koszorut tett koporsójára.

HELYI TÁROGATÓ.

† GYÁSZHIR.

Führer Ernő, az ipar és kereskedelmi bank közbecsü-
lésben állott pénztárnoka, a debreczeni lovaregylet
és az önkéntes tűzoltó-egylet ügybuzgó titkára,
tegnapagybajban elhunyt. Az élte delén állott derék,
munkás férfit mindenki sajnálja. Bánatos özvegye
és két kiskoru gyermeke siratja. Temetése holnap
d. u. 4 órákor lesz.

— **A nagyerdei gőz- és kádfürdőknek** napról-
napra számosabb látogatójok van. Mióta a nagyerdei
fasort macadamoztatott, a közlekedés is kényelmesebb
és ha a város mint azt a Debr. Ellenőr indítványozza,
ezen utvonalt bár költséggel is, locsoltatni fogja, a für-
dőhöz való gyalog- vagy kocsiséta még kellemesebbé
lesz téve. Mert mi tagadás benne, a nagy portenger sok
fürdőzni szeretőt, visszariaszt; ne kimélje tehát a város
hatósága azt a csekély költséget, a mely a nagyerdei
fürdőhöz és egyáltalán a nagyerdőre, mint a város lakos-
ságának egyetlen élvezhető kirándulási helyére való
kijuthatást lehetővé, vonzóvá és kellemessé teszi; mert
tartozik ezzel mind a városi közönségnek és közegész-
ségügynek, mind pedig a nagyerdei fürdő, mint tulaj-
dona kívánatos fölvirágoztatásának — annyi hasznos
befektetés után. Ha már a városban kénytelenítettünk
nyelni a kikerülhetlen nagy port, legalább a nagyerdő-
ben ne kelljen az üdítő fürdő után a sahara fulasztó
habarékát magunkba szívunk.

— **A választókhöz!** A választókat összeíró kül-
döttségek városunk mindhárom kerületében tegnapról
máj. 29-ig működnek regg. 9—12-ig s d. u. 3-tól 6-ig.

Laptulajdonosok: Gróf CSÁKY ALFONS és DENGEL JÁNOS.

— **Erzsike csárdás.** Helybeli elsőrendű zeneka-
runk egyik derék vezetője Hamza Miska, ki a zene-
szerzés, különösen a népdal termelés mezején eredeti
zamatu, magyaros darabjaival már többször gazdagi-
totta zeneirodalmunkat; ujabban egy „Erzsike csár-
dás“ című szép dalt irt, melyet énekhangra zongoraki-
séréttel alkalmazva is ki fog adni. Akik ezen ujdonsá-
got hallották, áradoznak dicséretétől! Különben az Er-
zsike-csárdás a nagyerdei fürdőház udvarán vasárnap
lesz bemutatva, — reméljük — nagy publicumnak.

— **A ref. conventi** (zsinati) bizottság tagjai tisz-
teletére Debreczen város polgársága ma d. u. 2 órákor
a „Bika“ éttermében diszebedet rendezett.

— **Kik a máj. 31-iki jogász majálisra** elnézésből
nem kaptak meghívót, kéretnek Halmágyi Oszkár egy-
leti pénztárnokhoz d. u. 2—3-ig fordulni.

— **Temetés.** Ma d. u. 4 órákor temetik Köve ssy
Ferenczné szül. Szabó Karolina urhölgyet. Béke
hamvaira.

— **A prot. egyetemes conventi** bizottság tagjai
hétfőn ftdő és ngos Révész Bálint püspöknél voltak
ebédre hivatalosok. — Kedden este pedig a főis-
kolai énekkar szabatos egyházi és világi énekei elő-
adásában gyönyörködtek. A convent tagjai közül ez al-
kalommal is jelen voltak: mélt. Szász Károly, az or-
szágosan ünnepelt műköltő és cultusministeri tanácsos;
mélt. Nagy Péter erdelyi püspök, ftdő és nagys. Révész
Bálint püspök, ftdő és nagys. Kun Bertalan, miskolczi
lelkész és tiszáninneni superintendens, mélt. Beöthy
Zsigmond, legfőbb ítélőszéki bíró, Kolozsvári Sándor
egyetemi tanár; Molnár Aladár orsz. képviselő, nt. Fe-
jes István s.-a.-ujhelyi lelkész, nt. Szász Domokos ko-
lozsvári lelkész; nt. Tóth Sámuel, Joó István, nt. Ba-
logh Ferencz, Kassay Sámuel, Kovács Sándor, Körössi
Sándor főisk. tanár urak. Szász Károly végezetül emel-
kedett és valóban lelkesítő beszédet mondott, mely a
tűzvérű ifjuságot szünni nem akaró éljenzésre ragadta.

— **A Biharmegyei orvos-gyógyszerész és ter-
mészettudományi egylet** és a Debreczeni orvos
gyógyszerész egylet 1878. évi együttes ülése f.
május hó 25-én azaz szombaton d. u. pont fél öt órákor
megnyitattik a városháza egyik termében, melyre Kar-
czag város is meghívott; minthogy Dr. Zelizy Dániel
az elhunyt jeles, Dr. Kátai Gábor felett ezuttal tartja
emlékbeszédét.

TARTALOM: 1. Hervadozva. (költ.) Csengey
Gusztáv. 2. A Kisgyerek (Rajz.) Dekker Gyulától. 3. A
népdal, mint a nép jellemének hű kifejezője. V. Sárfy
Ignácztól. 4. Török lyra. (költ.) Kresmárik János. 5.
Hajviseletek. z. t. 6. Ostorkák. Csalmajaitól. 7. A veres
Jula. (novella) Eckstein Ernő. ford. Aradi J. 8. Gardinettó.
B. A. 9. Tárca: Das Herz ist leicht, das Herz ist schwer.
Evelintől. 10. Hírek az irodalom, művészet és közmüve-
lődés teréről. 11. Egy kis lapszemle. 12. Nyugaton és keleten.
13. Külföld. 14. Fővárosi hírek. 15. Helyi tárogató.

BORITÉK: Heti naptár. Sakkalány. Számrejt-
vény. Helyesen megfejtők nevei. Szerkesztői üzenet. Vegyes.
Kiadói üzenet. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ :

Gróf CSÁKY ALFONS.

Megjelen minden pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	6	frt.
Fél évre	3	frt.
Negyed évre	1	frt. 50 kr.

A lapot érdeklő mindennemű közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Szerkesztői iroda és kiadó-hivatal: Varga-utca 2256.

Hirdetéseket lapunk számára elfogad HAASENSTEIN és VOGLER hirdetési irodája Budapesten és Bécsben, valamint GOLDBERGER V. Budapesten és kiadóhivatalunk.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1878.

HETI NAPTÁR.

Május.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-oros naptár	Izraeliták naptára	NAP		HOLD				
					kel. o. p.	nyug. o. p.	kel. o. p.	nyug. o. p.			
25 Szomb.	Orbán püspök	Orbán	13 Pakóm	22 Sab. 5. per.	4	13	7	41	1	9	este
26 Vasár.	F 5 Nerei Fülöp	F 5 Rogate	14 A 4 Izidor	23 Bójt. G. elf.	4	12	7	42	1	23	2
27 Hétfő	P. Magd.) kereszt	Béda, Gyula	15 Glyceria	24 Szeth	4	12	7	43	1	37	3
28 Kedd	Vilmos) járó	Emil	16 Tivadar	25	4	10	7	44	1	54	4
29 Szerda	Maximin) napok.	Maximin	17 Andronik	26	4	10	7	45	2	13	5
30 Csütör.	Áldozó csütörtök	Áld csütörtök	18 János D,	27 Tóbiás	4	9	7	46	2	37	6
31 Péntek.	Petronella	Györgyike	19 Patrik	28 Bójt. S. p. h.	4	8	7	47	3	7	7

SAKKTALÁNY.

Kunczl Ilontól.

soly	ne	a	ja	gás	Ha	tok.	Aj
já	lát	é	kem	Hogy	más	soly	aj
des	mo	dol	si	sen	S mi	Ka	já
gon	tok	vagy	sem	ke	rok	kam	mo
tok	Ha	rok	ve	kor	jő	lát	im
Ha	azt	ki	lát	Si	ser	nem	ra
tem	já	lár	nye	ről	ja	ra	nem
ti	köny	te	sen	Ta	im	e	lát

SZÁMREJTVÉNY.

Margulit Jozefától.

- 2, 4. Sikamlós az életem át;
 12, 13, 3, 14, 15. Veszélyes ez, ha nincsen gát;
 9, 11. Fürtidben vészes sötét terem;
 4, 9, 13. Rideg zord nem szeretem;
 1, 2, 3, 4. Ne bolygasd nyugodjék!
 11, 12, 13, 14. Szedd szorgalmasan gyümölcsét;
 5, 6, 7, 8. Mit rejt ez? — gondolatok;
 Kifürkészhetlen mély titok.
 1—15. Gyászos napok romjait fedi;
 Mulandó örömeid is eltemeti.
 Megfejtési határidő június 7-ke.

A „Déliab“ 19-ik számában közlött sakktalány értelme a következő:

Nem ki névért, dicsőségért,
 Mászsa Pindus bérczeit;
 Vagy alacsony nyereségért,
 Irja halom verseit;
 De aki, ha tűz lelkében
 Gondolatok viradnak,
 Vagy felhevült kebelében,
 Érzemények fakadnak;

Lantot ragad, s mi érdeklí;
 Kedveseinek éneklí,
 Kiben a dal így terem...
 Az én nékem emberem.

A számrejtvény pedig: „Kinizsi Pál.“ — Abetűtalányok: „Többség“ és „Párta.“ Helyesen következő t. előfizetőink fejtették meg:

Györy Zsuzsika, Nemes Ilonka, Az első éves papnővendékek Ungvártt, Friedland Berta, Markovits Benő, Buday Vilma, Kálnoki Matild, Nagy István, Tóth Katinka, Fenyves Aranka, Böhm Szerafin, Kövesdy Mariska, Weisz Nma, Hevessy Géza, Vass Flóra, Karász Jenő, Német Berta, Kőrösy Katalin, Herczeg Klára, Vörös Sándor, Lehoczky Biri, Kardos Ferike, Nánássy Erzsike, Hochstätter Irma, Steiner Hermine, Péchy László, Zivuska Ferenczné, Komjáthy Piroska, Halassy Jolán, Kis Erzsike, Fekete Albert, Erdélyi Gyula.

A szerkesztő üzenetei.

Margitay D. Budapest. A küldeményt köszönjük, • héten még levelünk kezében lesz.

P. J. Lőcse. A levágott kéz folytatását kérjük; a magyar körtáncz a vegyesben jönni fog.

B. J. Lajos Helyben. Egy elítelt naplójából. Igazítunk rajta, azután alkalmilag hozzuk, csak előre.

C. K. S. N.-Báródon. Mostani küldeménye nem üti meg a mértéket, azonban csak bátorság és kitartás s öntől még jót is kaphatunk.

W. A. Budapest. Az értekezést készletünkbe fölvetük. Annyi időnk nines, hogy minden munkatársnak minden küldeményére levélben külön válaszoljunk.

Armand Budapest. Ajánljuk figyelmébe Pythagoras ezen mondatát: „Ismerd meg tenmagadat;“ az eszközt erre ime saját versében jelöljük ki:

„Noninához“.

I.

Mért sirsz rózsás angyalom?
 Nem szabad hozzád szólnom?
 Angyaloknak angyala:
 Bántalak-e valaha?

II.

Ugy-e, ugye nem! Oh nem!
 Képtelen ehez szívem.
 E megtört szív, oh egek!
 Nem szólsz?... Hát elmegyek...

III.

Igen, igen elmegek!
Többé vissza nem térek.
Soha, soha! jaj! mert hisz
Kin tengere most elvisz.

„A virág.“

Emlékül szép virágot
Nekem bájos hölgy adott
E szavakkal: „Gondolj rám
Ha elmegek netalán!“

Nem búcsuzott a szép hölgy
Mint nem tette azt a völgy.
Itt maradt a városban
És még most is itthon van.

Később, mikor férjhez ment,
Bájos völgyben oda lent,
Ajtajánál kopogtam:
„Szabad!“ mondá ő halkán.

Beléptem nagy csendesén,
Széken ült, mint rendesen.
Kérdém: Ismer Ön engem?
Rég nem voltam a völgyben! sat.

A. a . . a . . Debreczen. A tárgy elég háladatos, miért is gondosabb földolgozást érdemelt volna, így nem használhatjuk; mindazonáltal öntől egyebet is várok még.

B. B. Budapest. „A kételkedés órájában“ semmi gondolat, — egyszóval rossz — hasznavehetetlen.

K. G. Sopron. Egyelőre csak ennyit: Kaptam, kívánsága szerint levélben többet.

E. J. L. Aradon. A nyílt levél a debreczeni „Irodalmi és művészeti körre“ vonatkozólag késik; az „Alföld“-ben fog megjelenni? Lapomat küldöm, a cserepéldányt elvárom.

Cs. G. Aszódon. Küldeményéből egyet, mint látja, mindjárt felhasználunk. Köszönet; a „Lapuváriak“ színvonalán állót szívesen üdvözlőnk.

H. F. Kalocsán. Kivánságát öröme teljesítjük, e számból azonban már kiszorult, a jövőben biztosan jön.

E. K. Budapest. Köszönet, levél e napokban megy.

Vegyes.

(s) **A nők duzzogása.** (Börne után) Egykori menyasszonyomat, mint minden népnél szokás, mely számot tart a „kultivált“ előnévre, angyalnak neveztem mostani feleségemet, ha házaseletünk ege felhőtlen, szárnysegettnek nevezem.

— Miért szárnysegett? — kérdé Emma, midőn e kifejezést legelőször használtam. — Én zavarba jöttem, mert még nem tanultam volt meg a tettetést; nem tudtam még, mily jó szolgálatot tesz sokszor a házaseletben a hazugság; — nem tudtam, hogy az igazság ezen védernyője nélkül a kisirt szemek sokkal gyakoribbak.

— Drága Emmám — mondám, mialatt egy kis darabb cukrot, mit nagyon szeretett, dugtam biborajkái közé, — kedves madárkám, nem kellene-e szerencsémét féltennem, ha az angyal szárnyak nem volnának megnyírbálva — nem kellene-e félnem, hogy elrepülsz?... és elrepülnél az egekbe, hol a te hazád van, — akarám kiegészíteni nagy költőiesen, — de nóm nem engedte, hogy magamat kibeszéljem.

— Hát fölteszed, hogy hűtlenné lehetnék? — kérdé s nem várt; összeránczolta homlokát, felbiggyeszté ajkát és duzzogott. Hiába való volt könyörgésem, fenyegetésem, beszédem, sőt hallgatásom is; ő duzzogott tovább. Én erős léptekkel járkáltam föl s alá szobámban.

Engel munkájában nincs mozdulat tárgyalva, melyet a legtermészetesebb hűséggel ne ábrázoltam volna; szerelem, gyűlölet, harag, düh és kétségbeesés voltam; de az én jó Emmám azért sem szólt. — Ekkor ismertem meg, mi a nők duzzogása s azóta soha sem feledem. Harmincz nappal volt lakadalmam után, midőn boldogságom a „rákjegy“ térítő pontjára hágott. Eleinte kedves Emmámnak csak egy duzzogó széke volt, azután duzzogó szegletet szemelt ki magának, később duzzogó kamarába zárkózott; míg végre annyira vitte ezt a gyakorlatban, hogy egész házam a duzzogás tanyája lett. — Nekem az elméleti és gyakorlati bölcsészetben egyaránt van némi tájékozottságom; metaphisica, logica, antropologia, és psychologia nem egészen ismeretlen világ előttem, de a nők duzzogásának elméletével mind eddig nem tudtam tisztába jönni. Mindazáltal azon kevés elvitázhatlan alapigazságot, melyet tapasztalataimból merítettem magamnak, szívesen közlöm; azok talán Európára nézve, mostani helyzetében, némi becses birhatnak*) Állampapír-árusok, vagy állampapír-árusokat (nem tudom, melyik írásmód helyesebb) mostanában gyakran kérdezzetik, de mások is:

— Mily kimenetele, lesz a török háborúnak?

Óh, irigylésre méltó tudatlanság! Csak, aki nem házas kételkedhetik, azonban minden férj meg van róla győződve, hogy a muszkák fognak veszíteni. A nők duzzogása nem más, mint egy guerilla harc, melyet azok a férfiak összpontosított ereje ellen viselnek, oly harc melyben mindig ők a győztesek. Mit ér nehéz lovasságok, ha egyik szunyog a másik után csipegeti kezeiteket? Mit ér a százezer fölfegyverkezett telep? A nők mintha a gonoszszal léptek volna szövetségre, ellenállanak minden támadásnak. Veszedelmes fegyverök a száj, — használják bár azt beszédre, vagy hallgatásra. Ha beszélnek és elegendő eszetek és türelmetek van rá, úgy időközönként hallgatásra birhatjátok, ha azonban hallgatnak, — mit a házas élet stratégiájában duzzogásnak neveznek, akkor minden erőlködéstek hasztalan, beszédre birni őket lehetetlen; vissza kell vonulnotok s bármily föltételek mellett piraeni békét kötnetek.

— Az én duzzogó angyalom azonban dehogy akar tudni a békéről. — Rendesen valami comicus félreértés működik ingerültségében közre. — A kis feleségemet ugyanis rendesen „Emmám“-nak hívom. — De valahányszor veszekszik, „Emuská“-nak nevezem.

*) E cikket Börne 1823-ban írta.

Ez a szó még jobban elkészeríti őt, mert azt véli, hogy e hüzelgő szót gnyuból használom.

Már gyakran ajánlottam kis hites társamnak, hogy duzzogására abonnálni fogom magamat havonkint, úgy hogy mindig 30 nappal előbb adnám meg az engedélyt, gondolván hogy így csak jobban meg fogunk egyezni, hanem ő az efféléről hallani sem akart. Így aztán számos duzzogással lefolyt napot kell naptáramba igtatnom s az év végén a meteorologiai mérleg nem mindig az én javamra üt ki.

Hogy az én kedves Emmám azon paradicsomból, melyet ő maga szerzett számomra, gyakran órákra, sőt napokra kiüz, az csak az én hibám. Mert hiába! Akaratlanul is ugyanazon hibát csusztattam be háztartásomba, melyet a spanyolok. Az én feleségem és én t. i. egy kamarát képezünk s így okvetlenül be kell következnie annak, ami minden ily esetben elkerülhetetlen, hogy t. i. democraticus érzelmek az aristocraticusokkal szemben tulsulyra vergődnek. A női szív a teneipiacz, fenséges kék ég alatt: vonzó virágsokrok, illatterhes déli gyümölcsök, határtalan, kellem, szellem, élez és érzelem; de — párosulva akaratosság-, szeszély-, ingadozás és hálátlansággal. Ahol azonban a házi törvény bölcsen két kamarába van osztva, hol a férj a felső és a nő az alsóházat képezi, ott, mint egy bajor pair hasonlíthatatlanul szépen énekelte meg, a demokratia hullámai megtörnek az aristocratia szikláján, mely sziklára a trón van építve s a — béke!

Kiadói üzenet.

Felkérjük t. vidéki előfizetőinket, miszerint az, e negyedre hátralékban lévő előfizetési pénzeket mielőbb kiadó-hivatalunkhoz beküldeni sziveskedjenek.

Házelandás vagy csere!

Helyben, a Zöldfa-utca sarkán levő, és teljes jó karban álló egy cserepes épület, három szoba, éléstár és konyhával, igen kedvező feltételek mellett szabad kézből eladó, vagy egy értékesebb más rendű lakházzal elcsereáltetik. Tulajdonosa ez utóbbi esetben hajlandó pótlékul egy 7 hold területű, udvari lakházzal, és 60 hold csinos erdővel ellátott, s a szathmári vasutttal összeköttetésben levő ezen várostól egy órányira fekvő birtokát pótlékul adni.

E tárgyban értekezni lehet Kádas utcán
1889. sz. a.

Színházi látcsövek

a legfinomabb szintelenített 4—6—12 lencsével a legnagyobb választékban.

Szemüvegek

rövidlátók, távollátók, szembetegek és hályogtól műtét által megszabadítottak számára, valamint

Valódi hegyi kristály szemüvegek,

úgy minden a látszerészi szakba vágó cikkek a legjobb minőségben s a legjutányosabb árak mellett kaphatók

FISCHER JAKAB

látszerésznél Debreczenben, főpiacz 1713. sz.

Megrendelések és javítások a legpontosabban eszközöltetnek.

A legolcsóbb politikai hetilap

A „Nép Zászlója“

Szerkeszti: Mende Bódog.

Megjelen minden szombaton s úgy küldetik szét, hogy vasárnap már a legtávolabbi vidékeken is olvasható. — Ha fontosabb események történnek, rendkívüli számokat ad, s ezeket ingyen kapják az előfizetők. — Időnként képeket is közöl politikai, úgy mint más tartalmu cikkeihez.

Előfizetési ár negyedévre 50 kr.

A „Nép Zászlója“ kiadóhivatala

Budapest,

Egyetem-utca Erzsébet szálloda.